

Ενότητα 3.6.3

Διδάσκοντας με τη βοήθεια λογισμικού παρουσιάσεων

1. Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο περιγράφονται «καλές πρακτικές» που μπορούν να εφαρμοστούν στη χρήση λογισμικού παρουσιάσεων σε σχέση μάλιστα με το ρόλο του «οπτικού γραμματικού» ή του «γραμματισμού των μέσων» (media literacy), για τη διδασκαλία διαφόρων γνωστικών αντικειμένων. Θα παρουσιαστούν συγκεκριμένες τεχνικές και παραδείγματα με κύριο σκοπό όμως, να υλοποιηθούν στο εργαστήριο δραστηριότητες που θα τις αξιοποιούν διδακτικά.

Διδακτικοί
Στόχοι

- Εκμάθηση βασικών τεχνικών για τη χρήση λογισμικού παρουσιάσεων στη διδασκαλία.

2. Θεωρητικά στοιχεία και αντίλογος

Το λογισμικό παρουσιάσεων μπορεί να αποτελέσει ένα πολύ ισχυρό μέσο («εργαλείο») διδασκαλίας, καθώς οι παρουσιάσεις μπορούν να υποστηρίξουν διδασκαλίες με πολλούς και ποικίλους τρόπους.

Οι παρουσιάσεις όμως μπορούν να έχουν και πολύ ευρύτερες χρήσεις: για παράδειγμα, μια παρουσίαση μπορεί να αποτελέσει τον πυρήνα για μια διδασκαλία ή να αποτελέσει το πεδίο για δραστηριότητες προγύμνασης και εξάσκησης (drill and practice). Θα πρέπει να αναφερθεί ότι το PowerPoint είναι ένα λογισμικό το οποίο χρησιμοποιείται ευρέως στην εκπαίδευση - ίσως περισσότερο από κάθε άλλο λογισμικό. Έχουν ωστόσο διατυπωθεί και αντιρρήσεις για τη χρήση του: τελικά ευνοεί πάρα πολύ την εικόνα (ενδεχομένως και τον

ήχο) έναντι του κειμένου ως τρόπου έκφρασης και μετάδοσης ιδεών. Πολλές φορές δηλαδή γίνεται κατάχρηση των περιφερειακών στοιχείων (εφέ, χρώματα, φόντο, στυλ και γενικά γραφιστικά στοιχεία) έναντι της πληροφορίας που πρέπει να παρέχει – δηλαδή λίγο στη λογική του MacLuhan «το μέσο είναι το μήνυμα». Επίσης πολλές φορές φαίνεται ότι ευνοεί λίγο μια «τηλεοπτική» αντίληψη για την οργάνωση της ύλης (γρήγορη εναλλαγή εικόνων, μικρά και «εύπεπτα» κείμενα κλπ).

Θα πρέπει να τονιστεί ότι το PowerPoint αποτελεί ένα εμπορικό προϊόν. Υπάρχουν ωστόσο λογισμικά με τις ίδιες περίπου δυνατότητες, που ανήκουν στην κατηγορία του Ελεύθερου και Ανοικτού Λογισμικού, όπως το πρόγραμμα Impress του ολοκληρωμένου πακέτου OpenOffice.

3. Πρακτικές συμβουλές για τη χρήση των παρουσιάσεων

- Ο συνδυασμός των χρωμάτων (π.χ. φόντο και χαρακτηριστικές κειμένου) πρέπει να βοηθάει την ανάγνωση και όχι να τη δυσχεραίνει. Η παρουσίαση εξάλλου μπορεί να λάβει χώρα σε συνθήκες δυνατού φωτισμού και επί πλέον, ο βιντεοπρωτόζεκτορας σπανίως αποδίδει τα χρώματα που φαίνονται στην οθόνη του Η.Υ. με την ίδια καθαρότητα.
- Προσοχή στο κείμενο: ποσότητα (σε κάθε διαφάνεια), μέγεθος, γραμματοσειρά. Το κείμενο πρέπει να είναι αρκετά αραιό ώστε να μην είναι δυσανάγνωστο.
- Έλεγχος των υπερδεσμών (εάν υπάρχουν) ώστε να είναι ενεργοί-επικαιροποιημένοι (δηλαδή να «κατευθύνουν» στα αρχεία ή τις ιστοσελίδες που πρέπει).
- Χρονομέτρηση της παρουσίασης ώστε να μην απαιτηθεί χρόνος μεγαλύτερος από το διατιθέμενο.
- Οι ήχοι, οι εικόνες, η διακόσμηση και τα παντός είδους εφέ είναι εργαλεία και ως τέτοια πρέπει να χρησιμοποιούνται – δηλαδή φειδωλά και μόνο όταν είναι απολύτως απαραίτητα.
- Μια παρουσίαση πρώτα σχεδιάζεται στο χαρτί (έστω ένα

σκαρίφημα) και μετά υλοποιείται στο σχετικό περιβάλλον (λογισμικό).

- Μια παρουσίαση στηρίζει το μάθημα: δεν είναι το μάθημα.

4. Τεχνικές

Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένες στοιχειώδεις τεχνικές στις ηλεκτρονικές παρουσιάσεις:

Τεχνικές	• Αποκάλυψη – Επικάλυψη εικόνων (με σταδιακή ολοκλήρωση μιας εικόνας ή αποκάλυψη μερών ή στρώσεων: για παράδειγμα η «αποκάλυψη» του εσωτερικού του ανθρωπίνου σώματος) • Συγχρονισμός ήχου, κειμένου και εικόνας. • Ψευδοκίνηση- ψευδο-animation: επιτυγχάνεται όταν σε μια σειρά διαδοχικών διαφανειών υπάρχουν εικόνες με μικρή παραλλαγή και πραγματοποιείται ταχεία αλλαγή διαφανειών κατά την παρουσίαση (περίπου με την ίδια αρχή που λειτουργεί ο κινηματογράφος) • Αυτόματη επίδειξη διαφανειών • Απλή επίδειξη εικόνων – ενσωμάτωση τεχνικών animation – video • Χρήση εξωτερικών υπερδεσμών
Προηγμένες τεχνικές	• Χρήση VBA και πλήκτρων (Buttons).

5. Προτεινόμενες Δραστηριότητες

Δραστηριότητα 1η	Να δημιουργηθούν παρουσιάσεις που να εκμεταλλεύονται την επικάλυψη-αποκάλυψη και την «ψευδοκίνηση» - για διάφορα γνωστικά αντικείμενα – για να παρουσιάσουν «εξέλιξη φαινομένων»
Δραστηριότητα 2η	Να δημιουργηθεί τουλάχιστον μια παρουσίαση που να χρησιμοποιηθεί ως «κέντρο» ενός μαθήματος - ενσωματώνοντας και υπερδεσμούς με ιστοχώρους, κείμενα, εφαρμογές, άλλα αρχεία παρουσιάσεων κλπ.

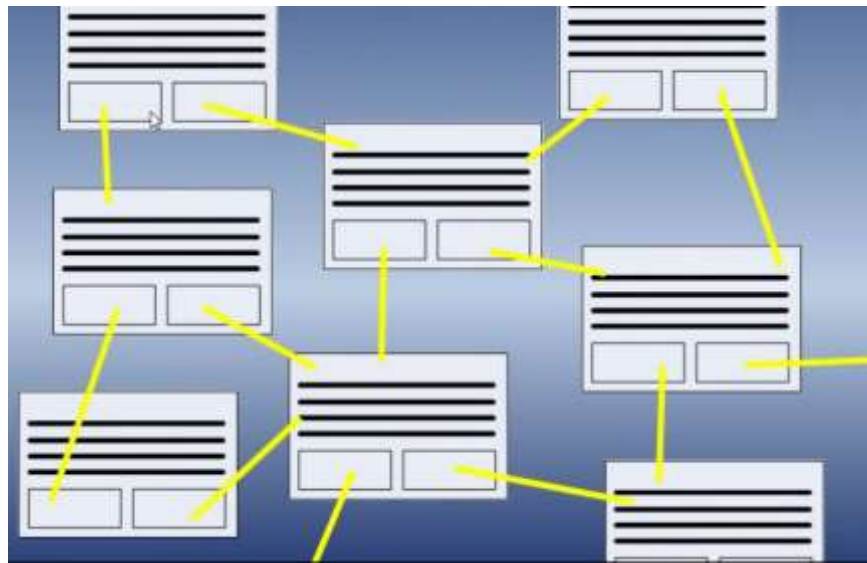
6. Ερωτήσεις

1) Θεωρείτε ότι τα λογισμικά παρουσιάσεων συνιστούν ένα είδος «κινδύνου» για τη διδασκαλία, καθώς τείνουν να ομογενοποιήσουν όλα τα μαθήματα σε ένα κοινό μοντέλο, μια διαδοχή πληροφοριών που τελικά υπαγορεύεται από το ίδιο το λογισμικό;

7. Ασκήσεις

1) Συγγραφή μιας διαδραστικής ιστορίας από μικρούς μαθητές

Μια διαδραστική ιστορία φτιαγμένη από μαθητές ή από τον εκπαιδευτικό συνίσταται σε μια σειρά διασυνδεδεμένων διαφανειών όπου στην καθεμιά υπάρχει ένα σύντομο κείμενο συν δυο-τρεις πιθανές διαδρομές που επιλέγει ο χρήστης για το πώς θα εξελιχθεί η ιστορία. Οι πιθανές διαδρομές ενεργοποιούνται με σχετικά κουμπιά ή υπερδεσμούς που οδηγούν σε κάποια άλλη διαφάνεια. Διαβάστε για να πάρετε μια ιδέα τα «88 ντολμαδάκια» του Ευγένιου Τριβιζά. Έτσι το ίδιο κείμενο προσφέρει την ευκαιρία για πολλαπλές αναγνώσεις.

Βρήκε ένα άδειο μπουκαλάκι πορτοκαλάδας μέσα στην κουφέλα. Το έβαλε στην τσέπη του και όταν γύρισε στην καλύβα του, το έδειξε στην Έμμα. Η Έμμα το πήρε στα χέρια της και άρχισε να το ξεικονίζει. Φαντασιεύει την έκπληξή της, όταν ένα τζίνι, που φοράσε πορτοκαλί τουρμπάνι, βγήκε από το μπουκαλάκι και είπε:

-Είμαι το τζίνι της πορτοκαλάδας! Στις προσαγές σας! Τι επιθυμείτε, αφέντες μου;

-Ένα πράσινο άλογο! Είπε η Έμμα

-Με συγχωρείτε, αλλά μόνο αντικείμενα που έχουν χρώμα πορτοκαλί διατίθεται! Τι προτιμάτε; Ένα τεράστιο οπιτάμενο πορτοκαλί ή ένα πορτοκαλί ποδήλατο;

-ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ ΝΑ ΖΗΤΗΣΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΤΖΙΝΙ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑΣ;

Ένα τεράστιο
οπιτάμενο
πορτοκαλί

Ένα πορτοκαλί
ποδήλατο

2) Να χρησιμοποιηθεί το μοντέλο drill-and-practice για «εξάσκηση» σε ένα αντικείμενο όπως η Γεωγραφία (στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση), η Ιστορία κλπ.

8. Βιβλιογραφία - Δικτυογραφία

<http://www.youtube.com/watch?v=ORxFwBR4smE> Ένα μικρό βίντεο για τη χρήση του PowerPoint. Συνοπτικά, αλλά πολύ χαρακτηριστικά, από ένα ζωντανό (;) τηλεοπτικό σώου, ένας κωμικός επισημαίνει, στην Αγγλική, μερικά σημαντικά σφάλματα στη χρήση του PowerPoint (όπως η λέξη-προς-λέξη ανάγνωση του κειμένου μιας διαφάνειας από τον παρουσιαστή-διδάσκοντα, τα λάθη – ορθογραφικά ή άλλα – κλπ: How NOT To Use Powerpoint By Comedian Don McMillan στο YouTube (!!)

http://youtube.com/watch?v=OC1OixM_118 Ένα σχετικά μεγάλο βίντεο (20 λεπτά περίπου, στην Αγγλική), πολύ κατατοπιστικό, πάνω στη χρήση του PowerPoint.

<http://www.youtube.com/watch?v=hq-JaaUkcSw&feature=related> Ένα μουσικό βίντεοκλίπ (!!) στην Αγγλική, πάνω στις δυνατότητες του PowerPoint

Ενδεικτική
βιβλιογραφία

- Adams, C. (2007). On the 'informed use' of PowerPoint: rejoining Vallance and Towndrow *Journal of curriculum studies*, 39(2), 229-233. Κείμενο που εξετάζει κριτικά το ρόλο του PowerPoint στη διδασκαλία.
- Szabo, A. & Hastings, N. (2000). Using IT in the undergraduate classroom: should we replace the blackboard with PowerPoint?. *Computers and Education*, 35(3), 175-187. Τρεις μελέτες για την αποτελεσματικότητα της χρήσης του PowerPoint στην τάξη.
- Bartch, R. & Cobern, K. (2003). Effectiveness of PowerPoint presentations in lectures. *Computers & Education*, 41(1), 77-86. Έρευνα για το κατά πόσο άρεσε στους μαθητές και έμαθαν περισσότερα χρησιμοποιώντας PowerPoint αντί των συνηθισμένων προβολών διαφανειών.